Maa- ja metsätalousministeriö
Jord- och skogsbruksministeriet
Ministry of Agriculture and Forestry

LAUSUNTO
lsn Katri Aho

23.3.2026

Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunta

HALLITUKSEN ESITYS EDUSKUNNALLE LAEIKSI TIETTYJÄ PINTA-ALA- JA ELÄINPERUSTEISIA TUKIA KOSKEVIEN LAKIEN MUUTTAMISESTA (HE 178/2025 VP)

Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunta on saanut kirjalliset lausunnot otsikossa mainitusta hallituksen esityksestä Ruokavirastolta, Lounais-Suomen elinvoimakeskukselta, Sisä-Suomen elinvoimakeskukselta, Nivalan alueelliselta maaseutuhallinnolta, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry:ltä, ProAgria Pohjois-Suomi ry:ltä, Suomen Kuntaliitolta ja Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund SLC rf:ltä.

Maa- ja metsätalousministeriö lausuu edellä mainituissa lausunnoissa esitettyjen huomautusten osalta sekä valiokuntakuulemisessa 10.3.2026 esiin nousseiden seikkojen osalta kunnioittaen seuraavaa.

1. Yleistä

Yleisesti ottaen lausunnonantajat suhtautuivat myönteisesti eduskunnan käsittelyssä olevaan hallituksen esitykseen ja sen sisältöön.

Ruokaviraston lausunnossa todettiin ensinnäkin, että nyt käsiteltävänä olevaan hallituksen esitykseen sisältyvät lakimuutokset ovat Ruokaviraston näkökulmasta toivottu uudistuskokonaisuus, joka tulee omalta osaltaan vaikuttamaan toimeenpanon hallintoprosesseihin kehittävästi. Ruokaviraston lausunnossa keskityttiin *Euroopan unionin ja kansallisten maatalouden tukien toimeenpanosta annetun lain*, jäljempänä *toimeenpanolaki*, 10 §:ään (Kunta) ehdotettuihin muutoksiin hakemusten yhdistämiseen liittyen. Ruokavirasto totesi lausunnossaan, että lakiehdotusta on muutettu verrattuna lausuntokierroksella olleeseen luonnokseen nähden hakemusten yhdistämisen ja viranomaisten toimivallan osalta[1].

Ruokaviraston lausunnon mukaan hallituksen esityksessä annettaisiin kunnan viranomaiselle toimivalta yhdistää sellaiset tukihakemukset, joiden myöntämiseen sillä on toimivalta, mutta hallituksen esityksessä ei kuitenkaan ole huomioitu, että yhdistettävillä maatiloilla voi olla myös tuen myöntämisen osalta elinvoimakeskuksen toimivaltaan kuuluvia hakemuksia. Ruokavirasto ehdottikin lausunnossaan, että toimeenpanolain 10 §:ää tarkennetaan siten, että hakemusten yhdistämisellä tarkoitetaan yhdistettävän kokonaisuuden kaikkien hakemusten yhdistämistä kattaen myös elinvoimakeskusten toimivaltaan kuuluvien toimeenpanolain 7 § 1 momentissa tarkoitettujen korvaushakemusten yhdistämisen. Ruokaviraston lausunnon mukaan hakemusten yhdistämisessä,

[1] Maa- ja metsätalousministeriön huomautus: Lausuntokierroksen jälkeen hallituksen esitykseen sisältyvään toimeenpanolakiin tehdyt muutokset on selostettu hallituksen esityksen osiossa 5 ”Lausuntopalaute”.

kun sillä tosiasiallisesti tarkoitetaan maatilojen yhdistämistä, on huomioitava, että maatilojen tukihakemuksilla ilmoittamia, tuen myöntämisen perusteena olevia peltoja ja eläimiä käytetään kunnasta ja elinvoimakeskuksesta haettavien tukien myöntämisen perusteena. Maataloustukijärjestelmässä pinta-alaperusteiset tuet haetaan hakemusjärjestelmäasetuksessa (EU) 2022/1173 3 artiklan 3 kohdassa tarkoitetussa yhtenäishaussa (=peltotukihakemus), jossa pinta-ala ilmoitetaan 8 artiklassa tarkoitetussa paikkatietoperusteisessa hakujärjestelmässä siten, että samalle pinta-alalle haetaan useita yhtenäishaussa haettavia tukia. Ruokaviraston lausunnon mukaan näin ollen ei ole mahdollista, että maatiloja yhdistettäessä vain osa (nyt esitetyn mukaan vain kunnan toimivaltaan kuuluvat) hakemuksista yhdistetään, sillä näin toimittaessa elinvoimakeskuksen toimivaltaan kuuluvien tukien myöntämisperuste (pellot tai eläimet) poistuvat hakemukselta. Ruokavirasto ehdottikin lausunnossaan, että toimeenpanolain 10 §:ää tarkennetaan siten, että hakemusten yhdistämisellä tarkoitetaan yhdistettävän kokonaisuuden kaikkien hakemusten yhdistämistä kattaen myös elinvoimakeskusten toimivaltaan kuuluvien 7 § 1 momentissa tarkoitettujen korvaushakemusten yhdistämisen. Edellä mainitun lisäksi Ruokavirasto esitti lausunnossaan, että hakemusten yhdistämisestä tehdään yksi päätös sen sijaan, että asiasta annetaan päätös jokaista tukihakemusta koskevalla tukipäätöksellä Ruokaviraston eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunnalle antamassa lausunnossa tarkemmin esitetyin perustein.

Ruokavirasto piti lausunnossaan kannatettavana *Euroopan unionin suorista viljelijätuista annetun lain*, jäljempänä *suorien viljelijätukien laki*, 6 §:ään ehdotettua tukikelpoisen alan hallinta-ajan muutosta. Lausunnon mukaan muutos yhtenäistää eri tukien ehtona olevan hallinta-ajan samaksi pinta-alaperusteisissa tuissa.

Eräistä maaseudun kehittämisen korvauksista annettuun lakiin ehdotettu muutos hallinnollisen tarkastuskäynnin tekemisen osalta on Ruokaviraston lausunnon mukaan Ruokaviraston näkökulmasta toivottu muutos, sillä voimassa olevan lain mukaan tarkastus oli tehtävä ennen kuin sopimuksen perusteella maksetaan ympäristökorvausta toisesta sopimusvuodesta. Nyt ehdotettu hallinnollisen tarkastuskäynnin aikaistaminen auttaa varmistamaan, ettei tuenhakijoille aiheudu ylimääräistä takaisinperintää, jos käykin niin, että tarkastuskäynnin yhteydessä todetaan osan ympäristösopimuksen kohteena olevasta alasta olevan korvauskelvotonta ja sopimusala pienenisi haetusta sopimusalasta.

Lounais-Suomen elinvoimakeskus totesi lausunnossaan *toimeenpanolakiin* ehdotetun muutoksen osalta, että Suomessa on kymmeniä kuntien maaseutuhallinnon yhteistoiminta-alueita. Lausunnon mukaan mahdollinen liian tiukka tulkintalinja asiassa saattaa vaikeuttaa alan kehittymistä ja johtaa viljelijätasolla vaikeisiin tilanteisiin. *Suorien viljelijätukien lain* osalta Lounais-Suomen elinvoimakeskuksen lausunnossa esitettiin kysymys siitä, onko pysyvän nurmen määritelmä oikea kansallisella tasolla, ja todettiin, että peltolohkoille on aina olemassa viljelykierto, vaikka siinä olisikin viljeltyä nurmea useita vuosia peräkkäin. *Eräistä maaseudun kehittämisen korvauksista annettuun lakiin* ehdotetun hallinnollisen tarkastuskäynnin suorittamisajankohdan muutoksen osalta lausunnossa todettiin, että ympäristösopimusalat voivat sijaita saavutettavuudeltaan varsin erilaisissa ympäristöissä (esimerkiksi saaristo), joiden maastokatselmointiin kuluu eri määrä resursseja eri alueilla.

Sisä-Suomen elinvoimakeskuksen lausunnon mukaan *toimeenpanolakiin* ehdotetun muutoksen osalta kuntien maaseutuhallinnon yhteistoiminta-alueille tulee antaa yksinomainen päätösvalta hakemusten yhdistämisessä, jotta vältetään päällekkäiset päätökset ja ristiriitaiset tulkinnat. Edelleen lausunnon mukaan yhdistämispäätöksissä kunnan

tulisi kuulla elinvoimakeskusta. Lausunnossa nostettiin esiin myös kysymys siitä, että yhteistoiminta-alueiden työtä hankaloittavat tilanteet, joissa sama omistajaryhmä omistaa tiloja useilla eri yhteistoiminta-alueilla. Edellä mainitusta tilanteesta johtuen haasteena on myös se, mikä kunta tekee yhdistämispäätöksen, kun hakijalla on tiloja useiden yhteistoiminta-alueiden alueella. Sisä-Suomen elinvoimakeskuksen lausunnossa pidettiin kannatettavana *suorien viljelijätukien lain* 6 §:ään ehdotettua muutosta ja todettiin, ettei lain 8 §:ään ehdotetulla muutoksella ole suurta merkitystä. Sisä-Suomen elinvoimakeskuksen lausunnossa pidettiin kannatettavana *eräistä maaseudun kehittämisen korvauksista annetun lain* 5 §:ään ehdotettu muutosta, sillä muutoksella vältetään mahdollisesti turhat maastokatselmointien aiheuttamat pinta-ala muutokset ja takaisinperinnät. Lausunnossa tuotiin tältä osin lisäksi esiin se, että ongelmia hallinnollisten tarkastuskäyntien nopeutettuun käsittelyyn aiheuttaa elinvoimakeskusten tiukka taloustilanne, joka ei mahdollista vastaamista tämän rahoituskauden alun mukaisiin suuriin tarkastusmääriin.

Nivalan alueellisen maaseutuhallinnon lausunnossa pidettiin *toimeenpanolakiin* ehdotettua muutosta toimivallan keskittämistä hakemusten yhdistämisessä kunnalle hyvänä ja toimintaa selkeyttävänä muutos, joka parantaa myös tuenhakijan oikeusturvaa. Suorien tukien lain 6 §:ään ehdotetun muutoksen osalta lausunnossa todettiin, että tukikelpoisen alan hallinnassa olon viimeinen päivä on nyt sanottu lakiehdotuksessa selvästi, mikä selkeyttää toimintaa ja parantaa tuenhakijan oikeusturvaa. Nivalan kunnan maaseutuhallinnon lausunnossa esitettiin pykälää muutettavaksi myös pienimmän lohkokoon, jolta tukia voidaan maksaa ja joka on voimassa olevan lain mukaan 0,05 hehtaaria, osalta siten, että pienin tukikelpoinen lohkokoko voisi olla 0,3 hehtaaria tai jopa vielä suurempi. Edelleen Nivalan alueellisen maaseutuhallinnon lausunnon mukaan *suorien viljelijätukien lain* 8 §:ään ehdotettu muutos pysyvän nurmen viitealan nostaminen viidestä prosentista kymmeneen prosenttiin on kannatettava asia.

Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry:*llä* ei ollut huomautettavaa ehdotuksista *suorien viljelijätukien lakiin* ehdotettujen 6 ja 8 §:n muutoksiin. Lausunnon mukaan ehdotus pellon hallinnasta (6 §) on ymmärrettävä ja perusteltu ja pysyvän nurmen mahdollisen ennallistamisen (8 §) osalta Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry kannattaa ehdotettua muutosta. Edelleen Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry:n lausunnon mukaan ehdotettu *eräistä maaseudun kehittämisen korvauksista annetun lain* 5 §:n pykälän muutos turvaa osin viljelijän tilannetta mahdollisten takaisinperintöjen osalta ja tästä näkökulmasta muutosesitys on kannatettava. *Toimeenpanolain* 10 §:n osalta Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry ei ole havainnut tai nähnyt ongelmia nykyisessä käytännössä, ja lausunnon mukaan asiassa on kyse lähinnä hallinnon sisäisten prosessien selkiyttämisestä.

ProAgria Pohjois-Suomi ry piti lausunnossaan *toimeenpanolakiin* ehdotettua muutosta perusteltuna muutoksena, joka selkeyttää vallitsevaa tilannetta. Lausunnon mukaan suorien viljelijätukien lain 6 § (tukikelpoisen alan hallinta-aika) nykyinen säännös on ongelmallinen ja ehdotettu muutos yhdenmukaistaa käytännön eri lakien nojalla myönnettävien pinta-alatukien osalta. Lausunnossa pidettiin edelleen *suorien viljelijätukien lain* 8 §:ään (pysyvien nurmien ennallistamisvelvollisuus) ehdotettua muutosta kymmeneen prosenttiin hyvin perusteltuna ja kannatettavana. ProAgria Pohjois-Suomi ry piti lisäksi lausunnossaan kannatettavana *eräistä maaseudun kehittämisen korvauksista annettuun lakiin* ehdotettua muutosta lausunnosta tarkemmin ilmenevin perustein.

Suomen Kuntaliitto kannatti lausunnossaan esitettyjä muutoksia, jotka lausunnon mukaan selkeyttävät kuntien maatalouden tukihallinnon tehtävien toteuttamista ja parantavat myös tuenhakijoiden oikeusturvaa. Lausunnossaan Suomen Kuntaliitto yhtyi lisäksi Nivalan alueellisen maaseutuhallinnon lausuntoon.

Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund SLC rf:llä ei ollut huomautettavaa *toimeenpanolakiin* ehdotettuun muutokseen. Lausunnon mukaan *suorien viljelijätukien lain* 6 §:ään (tukikelpoisen alan hallinta-aika) ehdotettu muutos on sinänsä kannatettava, mutta olisi tärkeä huomioida erikoistilanteet esimerkiksi sukupolvenvaihdokset maatiloilla - voiko tällä olla vaikutuksia jatkajan tukikelpoisuuteen? Suorien viljelijätukien lakiin ehdotetun 8 §:n osalta (pysyvän nurmen ennallistamisvelvollisuus) Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund SLC rf :n lausunnossa todettiin ensinnäkin, että vuodesta 2025 alkaen myös ekojärjestelmätuen luonnonhoitonurmet ja viherlannoitusnurmet sekä ympäristökorvauksen turvepeltojen nurmet kerryttävät pysyvien nurmien laskennassa nurmivuosia. Aikaisemmin alaa kerrytti ainoastaan todellinen nurmiala[2]. Lausunnon mukaan ennallistamisvelvollisuuden toteutuminen on epätodennäköistä, mutta edellä mainittu muutos siitä, että esimerkiksi luonnonhoitonurmet kerryttävät pysyvien nurmien laskennassa nurmivuosia aiheuttaa tiettyä epävarmuutta osassa viljelijöistä mahdollisista tilakohtaisista vaikutuksista. Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund SLC rf :n lausunnon mukaan tähän pitää vaikuttaa tiedotuksella ministeriön ja Ruokaviraston puolelta. Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund SLC rf katsoi lisäksi lausunnossaan *eräistä maaseudun kehittämisen korvauksista annettuun lakiin* ehdotetun muutoksen osalta, että ehdotettu muutos on tärkeä parannus viljelijän oikeusturvan osalta, jos sopimusalaa muutetaan viranomaisen toimesta tarkastuksen yhteydessä ja johtaa mahdolliseen jälkiperintään.

2. Huomioita lausunnoissa esitettyihin ja valiokuntakuulemisessa 10.3.2026 esiin nousseihin seikkoihin

Joissain eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunnalle annetuissa lausunnossa on ehdotettu muutettavaksi eduskuntakäsittelyn aikana toimeenpanolain 10 §:ää (Kunta). Valiokunnan asiantuntijakuulemisessa 10.3.2026 nostettiin esiin kysymyksiä erityisesti tukihakemusten yhdistämiseen liittyen kuten koskeeko hakemusten yhdistäminen vain tätä rahoituskautta vai vaikuttaako se myös seuraavaan rahoituskauteen, koskeeko yhdistäminen myös kaukana toisistaan sijaitsevia tiloja, miten hakemusten yhdistäminen aiotaan käytännössä toteuttaa ja tekeekö viranomainen (omasta aloitteestaan) hakemusten yhdistämisen vai voiko viljelijä myös hakea hakemusten yhdistämistä. Lisäksi valiokunnan asiantuntijakuulemisessa kerrottiin suullisesti kahdesta eri esimerkistä hakemusten (tilojen) yhdistämiseen liittyen.

Toimeenpanolakiin lausunnoissa ehdotettujen muutosten ja valiokunnan asiantuntijakuulemisessa esiin nostettujen kysymyksen osalta maa- ja metsätalousministeriö lausuu seuraavaa.

[2] Maa- ja metsätalousministeriön huomautus: Suorien viljelijätukien lain 2 §:n 8 kohdassa määritellään pysyvä nurmi viittaamalla suunnitelma-asetukseen (”pysyvällä nurmella” tarkoitetaan suunnitelma-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan c alakohdassa tarkoitettua alaa). Pysyvästä nurmesta säädetään tarkemmin eräiden maatalouden pinta-alaperusteisten tukien myöntämisen yleisistä edellytyksistä annetun valtioneuvoston asetuksen (77/2023) 10 §;ssä sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella 158/2024 ja pykälän 2 momentti asetuksella 868/2024.

Ruokavirasto ehdottikin lausunnossaan, että toimeenpanolain 10 §:ää tarkennetaan siten, että hakemusten yhdistämisellä tarkoitetaan yhdistettävän kokonaisuuden kaikkien hakemusten yhdistämistä kattaen myös elinvoimakeskusten toimivaltaan kuuluvien toimeenpanolain 7 § 1 momentissa tarkoitettujen korvaushakemusten yhdistämisen. Ruokaviraston lausuntoon sisältyi lisäksi muotoiluehdotus toimeenpanolain 10 §:n 2 momenttiin.

Maa- ja metsätalousministeriö toteaa tämän Ruokaviraston ehdotuksen osalta ensinnäkin, että maa- ja metsätalousministeriö kannattaa toimeenpanolain 10 §:n 2 momentin tarkennusta siten, ettei kunnan toimivallasta hakemusten yhdistämisestä jäisi puuttumaan sellaisia pinta-ala- ja eläinperusteisia tukia, korvauksia tai palkkioita, jotka kuuluvat yhdennettyyn hallinto- ja valvontajärjestelmään. Yhdennettyyn hallinto- ja valvontajärjestelmään kuuluvia tukimuotoja ovat suorien viljelijätukien lain nojalla myönnettävät tuet ja palkkiot (Euroopan unionin Maataloustukirahastosta kokonaan rahoitettavat tukimuodot) ja eräistä maaseudun kehittämisen korvauksista annetun lain nojalla myönnettävät luonnonhaittakorvaus, ympäristökorvaus, luonnonmukaisen tuotannon korvaus ja eläinten hyvinvointikorvaus (Euroopan unionin Maaseuturahastosta osittain rahoitettavat tukimuodot).

Maa- ja metsätalousministeriön näkemyksen mukaan Ruokaviraston ehdottama säännösmuotoilu on liian laaja, koska se kattaisi esimerkiksi korvauksen maatilojen neuvontapalveluihin. Edellä mainitun korvauksen myöntämisestä päättää elinvoimakeskus ja korvausta ei makseta viljelijälle (tilalle), vaan neuvontapalvelun antajalle. Edellä sanottuun viitaten maa- ja metsätalousministeriö esittääkin, että toimeenpanolain 10 §:n 2 momenttia voitaisiin muuttaa eduskuntakäsittelyn aikana siten, että kunnan toimivalta hakemusten yhdistämisessä kattaisi yhdennettyyn hallinto- ja valvontajärjestelmään kuuluvat tukimuodot, jolloin momentti voitaisiin muotoilla ja eduskuntakäsittelyn kuluessa muuttaa seuraavasti:

> Kunta tekee päätöksen 1 momentin 1, 3 ja 5 kohdassa sekä 7 §:n 1 momentin 1, 4 ja 6 kohdassa tarkoitettuja tukia, korvauksia ja palkkioita koskevien hakemusten yhdistämisestä. Kunta suorittaa lisäksi hallinnollista tarkastusta ja ehdollisuuden seuraamuksen arviointia hallinnollisessa tarkastuksessa sekä hallinnolliseen tarkastukseen rinnastettavaa laadunarviointia.

Ruokavirasto esitti lisäksi lausunnossaan, että hakemusten yhdistämisestä tehdään yksi päätös sen sijaan, että asiasta annetaan päätös jokaista tukihakemusta koskevalla tukipäätöksellä Ruokaviraston eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunnalle antamassa lausunnossa tarkemmin esitetyin perusteluin ja viittaa tältä osin myös hallituksen esityksen säännöskohtaisiin perusteluihin. Maa- ja metsätalousministeriön näkemyksen mukaan edellä ehdotettu sanamuoto pitää sisällään sen, että hakemusten (tilojen) yhdistämisestä tehdään kunnassa yksi päätös. Maa- ja metsätalousministeriö toteaa lisäksi, että toimeenpanolain 54 §:n (Muutoksenhaku) 1 momentin mukaan: ”Kunnan viranomaisen tässä laissa tarkoitettuun päätökseen saa vaatia oikaisua 11 §:n mukaan toimivaltaiselta elinvoimakeskukselta.”

Sisä-Suomen elinvoimakeskuksen lausunnossa nostettiin esiin kysymys siitä, mikä kunta tekee yhdistämispäätöksen, kun hakijalla on tiloja useiden yhteistoiminta-alueiden alueella, mikä seikka nousi esiin myös valiokuntakuulemisen yhteydessä muutoinkin esiin. Maa- ja metsätalousministeriö toteaa ensinnäkin, että toimeenpanolain 10 §:n

3 momentin mukaan: ”Mitä tässä laissa säädetään kunnasta, koskee myös kuntayhtymää ja maaseutuhallinnon järjestämisestä kunnissa annetussa laissa (210/2010) tarkoitettua yhteistoiminta-aluetta.”

Toimeenpanolain 11 §:n (Viranomaisen alueellinen toimivalta) 1 momentin mukaan: ”Jollei elinvoimakeskuksista sekä Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksesta annetun lain (531/2025) nojalla toimivallasta muuta säädetä, toimivaltainen on se tämän lain 7–10 §:ssä tarkoitettu viranomainen, jonka toimialueella maatilan talouskeskus sijaitsee. Jos maatilalla ei ole talouskeskusta, toimivaltainen on se viranomainen, jonka toimialueella pääosa maatilan pelloista sijaitsee.” Toimeenpanolain 10 §:n 2 momenttiin ehdotetussa hakemusten (tilojen) yhdistämistilanteessa voi olla kuitenkin tilanteita, joissa tuenhakijan tilat sijaitsevat useamman kuin yhden kunnan alueella ja joissa on useampi kuin yksi talouskeskus. Tilanteessa, jossa tuenhakijalla, jonka hakemuksia hakemusten yhdistämispäätös koskisi, on useampia talouskeskuksia eri kuntien alueella olisi selkeintä ja hallinnollisesti yksinkertaisinta määritellä toimivaltainen kunta tuenhakijan hallinnassa olevan pinta-alan (pellon) perusteella. Jotta kuntien alueellisesta toimivallasta syntyisi epäselvyyttä hakemusten yhdistämisen osalta, yhtenä vaihtoehtona olisi tarkentaa toimeenpanolain 11 §:n 1 momenttia tältä osin esimerkiksi seuraavasti:

> 11 § Viranomaisen alueellinen toimivalta
>
> Jollei elinvoimakeskuksista sekä Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksesta annetun lain (531/2025) nojalla toimivallasta muuta säädetä, toimivaltainen on se tämän lain 7–10 §:ssä tarkoitettu viranomainen, jonka toimialueella maatilan talouskeskus sijaitsee. Jos maatilalla ei ole talouskeskusta, toimivaltainen on se viranomainen, jonka toimialueella pääosa maatilan pelloista sijaitsee. Jos kyse on 10 § 2 momentissa tarkoitetusta hakemusten yhdistämisestä ja tuenhakijalla on useampi kuin yksi talouskeskus, toimivaltainen on se kunta, jonka alueella suurin osa tuenhakijan pelloista sijaitsee.
>
> – – – – – – – – – – – –

Nivalan kunnan maaseutuhallinnon lausunnossa esitettiin toimeenpanolain 7 §:n 2 momenttia muutettavaksi myös pienimmän sen lohkokoon, jolta tukia voidaan maksaa, osalta. Maa- ja metsätalousministeriö toteaa, ettei ehdotettu muutos sisälly hallituksen esitykseen eikä ministeriö kannata ehdotettua muutosta. Kyseinen säännös perustuu Suomen kansalliseen strategiasuunnitelmaan, johon sisältyvät linjaukset on valmisteltu laaja-alaisesti osana kuluvan rahoituskauden strategiasuunnitelman (nk. CAP–suunnitelma) valmistelua.

Sisä-Suomen elinvoimakeskuksen lausunnossa ehdotettiin, että hakemusten yhdistämispäätöksissä kunnan tulisi kuulla elinvoimakeskusta. Maa- ja metsätalousministeriö toteaa, että hallituksen esitysluonnoksen lausuntokierroksella kyseiseen seikkaan annettiin erisisältöisiä lausuntoja. Maa- ja metsätalousministeriö ei kannata elinvoimakeskuksen kuulemisvelvoitteen sisällyttämistä toimeenpanolakiin. Kunta voi luonnollisesti kuulla tai pyytää lausuntoa elinvoimakeskukselta tai elinvoimakeskuksilta valmistellessaan päätöstä hakemusten yhdistämisestä. Ruokavirasto voisi maa- ja metsätalousministeriön näkemyksen mukaan kuitenkin esimerkiksi ohjeistaa kuntia kuulemaan elinvoimakeskuksia päätöksiä valmisteltaessa erityisesti niissä tilanteissa, joissa itse yhdennettyyn hallinto- ja valvontajärjestelmään kuuluva korvauksen myöntäminen kuuluu elinvoimakeskukselle.

Suorien viljelijätukien lain osalta Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund SLC rf:n lausunnossa nostettiin esiin se, että suorien viljelijätukien lain 6 §:n (Tukikelpoisen alan hallinta) osalta olisi tärkeä huomioida erikoistilanteet esimerkiksi sukupolvenvaihdokset maatiloilla ja esitettiin kysymys, voiko tällä olla vaikutuksia jatkajan tukikelpoisuuteen. Maa- ja metsätalousministeriö toteaa, että toimeenpanolain 15 §:n (Hakemuksen siirtäminen) mukaan tukea koskeva hakemus voidaan siirtää maatilan uudelle haltijalle koko tilan hallinnan siirron yhteydessä. Edelleen mainitun pykälän 2 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä hakemuksen siirtämisessä noudatettavasta menettelystä ja koko tilan hallinnan siirron viimeisimmästä ajankohdasta. Jos tilalla tehdään sukupolvenvaihdos tukihaun päättymisen jälkeen, tulee koko tilan hallinnan siirron edellytykset täyttyä, koska hakemuksen voi tukihaun jälkeen siirtää vain koko tilan hallinnan siirron yhteydessä. Koko tilan hallinnan siirron on tapahduttava tukivuonna viimeistään 31.8., jolloin pellot siirtyvät jatkajan hallintaan ja hallintavaatimus täyttyy.

Suorien viljelijätukien lakiin ehdotetun 8 §:n osalta (Pysyvän nurmen ennallistamisvelvollisuus) Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund SLC rf:n lausunnossa nostettiin esiin pysyvien nurmien laskennassa nurmivuosia kerryttävät alat. Maa- ja metsätalousministeriö toteaa, että suorien viljelijätukien lain 2 §:n 8 kohdassa määritellään pysyvä nurmi viittaamalla suunnitelma-asetukseen (”pysyvällä nurmella” tarkoitetaan suunnitelma-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan c alakohdassa tarkoitettua alaa). Pysyvästä nurmesta säädetään tarkemmin eräiden maatalouden pinta-alaperusteisten tukien myöntämisen yleisistä edellytyksistä annetun valtioneuvoston asetuksen (77/2023) 10 §:ssä[3] sellaisena kuin se on muutettuna asetuksilla 158/2024 ja 868/2024. Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund SLC rf:n huomio liittyy siten valtioneuvoston asetustasoiseen sääntelyyn.

Eduskunnan asiantuntijakuulemisessa esiin nostettujen seikkojen osalta hakemusten yhdistämiseen liittyen maa- ja metsätalousministeriö toteaa ensinnäkin, että siitä tilanteesta, milloin tuen hakija tai hakijat katsotaan yhdeksi tuenhakijaksi eli toisin sanoen yhdeksi tilaksi, säädetään Euroopan unionin kokonaan tai osittain rahoittamien tukijärjestelmien osalta nk. suunnitelma-asetuksen[4] 3 artiklan 2 kohdassa seuraavasti: ”*tilalla* tarkoitetaan kaikkia viljelijän[5] johtamia, saman jäsenvaltion alueella sijaitsevia

[3] 10 § Pysyvä nurmi
Pysyvän nurmen alaan hyväksytään alat, joilla on heinäkasveja tai muita nurmirehukasveja yli 50 prosenttia kasvulohkon alasta. Jos yli 50 prosenttia kasvulohkon alasta on heinäkasveja tai muita nurmirehukasveja, pysyvän nurmen kasvulohkolla voi olla muita laidunnettavia ja tuotantoeläinten rehuksi soveltuvia kasveja kuin heinä- ja nurmirehukasveja, joista lehtipensaat ja lehtipuiden taimet voivat olla yksittäin tai pieninä ryhminä.
Pysyvän nurmen alaksi ei katsota puhtaita typensitojakasveja sisältäviä kasvustoja ja yksilajisia siemenviljelyksessä olevia nurmikasveja eikä ympäristökorvauksesta annetun valtioneuvoston asetuksen (78/2023) 10 §:n 4 kohdassa tarkoitetun lohkokohtaisen toimenpiteen aloja.
Mitä tässä pykälässä säädetään pysyvästä nurmesta, sovelletaan myös suojakaistaan, joka on Euroopan unionin suorista viljelijätuista annetun lain 2 §:n 8 kohdassa tarkoitettua alaa. Tämän pykälän säännöksiä ei kuitenkaan sovelleta Euroopan unionin ja kansallisten viljelijätukien hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimuksista annetun valtioneuvoston asetuksen 7 §:ssä tarkoitettuun suojakaistaan.

[4] Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/2115 jäsenvaltioiden yhteisen maatalouspolitiikan nojalla laadittavien, Euroopan maatalouden tukirahastosta (maataloustukirahasto) ja Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastosta (maaseuturahasto) rahoitettavien strategiasuunnitelmien (YMP:n strategiasuunnitelmat) tukea koskevista säännöistä sekä asetusten (EU) N:o 1305/2013 ja (EU) N:o 1307/2013 kumoamisesta

[5] Suunnitelma-asetuksen 3 artiklan 1 kohdan mukaan *viljelijällä* tarkoitetaan: ” sellaista luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä taikka luonnollisten henkilöiden tai oikeushenkilöiden ryhmää riippumatta siitä, millainen ryhmän

maataloustoimintaan käytettäviä yksiköitä". Maa- ja metsätalousministeriö toteaa lisäksi edellä mainitulta osin, ettei suunnitelma-asetuksessa ole kansallista liikkumavaraa edellä mainittujen määritelmien osalta eli suunnitelma-asetus on tältä osin kaikissa Euroopan unionin jäsenvaltioissa suoraan sovellettavaa oikeutta.

Kysymykseen siitä, koskeeko hakemusten yhdistäminen vain tätä rahoituskautta vai vaikuttaako se myös seuraavaan rahoituskauteen, maa- ja metsätalousministeriö toteaa, että ehdotus koskee voimassa olevaa, tätä rahoituskautta koskevaa lainsäädäntöä. Tulevan rahoituskauden Euroopan unioninlainsäädännön valmistelu on alkanut Euroopan unionissa ja tulevaa rahoituskautta koskevat kansalliset säädösehdotukset tullaan antamaan ennen tulevan rahoituskauden alkamista.

Valiokuntakuulemisessa esitettiin kysymys siitä, koskeeko hakemusten yhdistäminen myös kaukana toisistaan sijaitsevia tiloja. Kuten edellä on todettu, suunnitelma-asetuksessa tilalla tarkoitetaan kaikkia viljelijän johtamia, saman jäsenvaltion alueella sijaitsevia maataloustoimintaan käytettäviä yksiköitä. Hakemusten (tilojen) yhdistämisessä tarkastelualueena on siten siis koko Suomi eikä maantieteellisellä etäisyydellä ole merkitystä, jos kyseessä on saman henkilön/henkilöiden johtama maatila.

Valiokuntakuulemisessa esitettiin kysymys siitä, miten hakemusten yhdistäminen aiotaan käytännössä toteuttaa. Ruokavirastolta saatujen tietojen mukaan tilanteessa tarkastellaan maatilojen johtajuutta eli käytännössä omistajuutta. Jos sama henkilö, henkilöryhmä tai esimerkiksi osakeyhtiö omistaa useita eri maatiloja, nämä tulisi katsoa samaksi maatilaksi. Johtajuudeksi katsotaan, kun henkilöllä tai henkilöillä (luonnollinen tai oikeushenkilö) on määräysvalta eli esimerkiksi osakeyhtiössä vähintään 50 prosentin osakeosuus.

Valiokuntakuulemisessa esitettiin myös kysymys siitä, tekeekö viranomainen (omasta aloitteestaan) hakemusten yhdistämisen vai voiko viljelijä myös hakea hakemusten yhdistämistä. Ruokavirastolta saatujen tietojen mukaan maatilojen yhdistäminen on viranomaislähtöistä. Hakija voi ilmoittaa myös itse toiveesta yhdistää esimerkiksi ostamansa tila olemassa olevan tilansa tietoihin. Ostettavat tilat katsotaan aina osaksi jo olemassa olevaa ostajan tilaa eli ostotilanteessa ei voi jatkaa kahtena eri maatilana. Käytännössä siis ostettavan tilan pellot ja eläimet siirretään/ yhdistetään ostajan tilaan. Muutoin muodostuisi tilanne, jossa ostajalla olisi kaksi maatilaa, joissa on sama johtajuus.

Valiokunnan asiantuntijakuulemisessa kerrottiin lisäksi suullisesti kahdesta eri esimerkistä hakemusten (tilojen) yhdistämiseen liittyen. Maa- ja metsätalousministeriö toteaa, ettei sillä ole toimivaltaa puuttua toimivaltaisten viranomaisten yksittäistapauksissa tekemiin päätöksiin.

---

ja sen jäsenten oikeudellinen asema on kansallisen oikeuden mukaisesti, jonka tila sijaitsee perussopimusten alueellisella soveltamisalalla, siten kuin se määritellään Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 52 artiklassa yhdessä Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 349 ja 355 artiklan kanssa, ja joka harjoittaa jäsenvaltioiden määrittämää tämän asetuksen 4 artiklan 2 kohdan mukaista maataloustoimintaa"

3. Toimeenpanolakiin eduskuntakäsittelyn kuluessa mahdollisesti tehtävä muu muutos

Maa- ja metsätalousministeriöön oltiin yhteydessä vielä eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunnan asiantuntijakuulemisen 10.3.2026 jälkeen. Yhteydenotto koski toimeenpanolain 10 §:n (Kunta) 1 momentin 5 kohtaa eli kunnan toimivaltaa tiettyjen eräistä maaseudun kehittämisen korvauksista annetun lain 5–7 §:n mukaisen korvauksen myöntämisessä. Eräistä maaseudun kehittämisen korvauksista annetun lain 5 §:ssä säädetään ympäristökorvauksesta, lain 6 §:ssä luonnonmukaisen tuotannon korvauksesta ja 7 §:ssä eläinten hyvinvointikorvauksesta. Lakia säädettäessä toimeenpanolain 10 §:n 1 momentin 5 kohdasta kunnan toimivallasta on jäänyt puuttumaan eräistä maaseudun kehittämisen korvauksista annetun lain 8 §:ssä tarkoitetun luonnonhaittakorvauksen myöntäminen, vaikka kyseisen korvauksen myöntäminen on jo aiemmillakin rahoituskausilla kuulunut kuntien tehtäviin. Maa- ja metsätalousministeriö esittääkin eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunnalle, että toimeenpanolain 10 §:n 1 momentin 5 kohta voitaisiin tämän hallituksen esityksen eduskuntakäsittelyn yhteydessä korjata ja muuttaa seuraavasti:

> 10 § Kunta
> Kunta tekee päätöksen:
>
> _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _
> 5) eräistä maaseudun kehittämisen korvauksista annetun lain 5–8 §:n mukaisen korvauksen myöntämisestä, jollei toimivalta kuulu tämän lain 6 §:n 2 momentin mukaan Ruokavirastolle tai 7 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan elinvoimakeskukselle;
>
> _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _

4. Lopuksi

Edellä esitetyn perusteella maa- ja metsätalousministeriö katsoo, että lukuun ottamatta edellä kohdissa 2 ja 3 toimeenpanolain 10 §:ään ehdotettuja mahdollisia muutoksia, tähän hallituksen esitykseen (HE 178/2025 vp) sisältyviä lakiehdotuksia ei tulisi eduskuntakäsittelyn aikana muuttaa.